

Gemeente Amstelveen
gemeentelijk beschermd dorpsgezicht
redengevende omschrijving

adres : Amsteldijk noord 1c tm 16
postcode : 1184 TB
naam object : Schneiderhuisjes, complex van 16 woningen
kadastraal : W 544 tm W 551, W 553 tm W 560, W 729, W731, W 571 en W 602
(voorerf en bermsloot)
bouwjaar : ca. 1910
architect : Onbekend. In opdracht van de heer C.H. Schneider.

Zuidelijke blok woningen met houten loopbrug en bermsloot, 1c tm 8

Gemeentelijk beschermd dorpsgezicht

De bedoeling van een beschermd dorpsgezicht is dat het straatbeeld, het karakter en de hoofdstructuur van het beschermde gebied in stand blijft, en dat de functionele ontwikkeling in hoofdlijn blijft aansluiten op de historische ontwikkeling. Het doel van een aanwijzing is niet om het gebied te ‘bevriezen’ of ‘op slot te zetten’ en de individuele panden in het gebied zijn niet per definitie beschermd als gemeentelijk of rijksmonument. De bescherming van het dorpsgezicht heeft tot doel om ontwikkelingen en veranderingen aan gebouwen, zichtbaar vanuit het openbaar gebied, of de openbare ruimte zelf in het beschermde gezicht, meer bewust te doen toetsen aan de historische karakteristieken van het cultuurhistorisch waardevolle gebied.

Voor panden binnen een gemeentelijk beschermd dorpsgezicht geldt de bescherming voor gevels en dakvlakken gericht naar de openbare ruimte. Voor wijzigingen aan deze onderdelen is een omgevingsvergunning nodig voor het onderdeel ‘handelen met gevolgen voor monumenten’. Dit geldt niet alleen voor wijzigingen aan het gebouw,

maar voor alle wijzigingen met invloed op het straatgezicht, zoals erfafscheidingen, bijgebouwen en werkzaamheden aan de openbare ruimte. Voor onderdelen die niet zichtbaar zijn vanaf de openbare ruimte, gelden de gewone regels uit de (omgevings)wet. Het interieur van panden binnen een gemeentelijk beschermd dorpsgezicht is geen beschermd onderdeel. De vergunningsvrije werkzaamheden zoals ingesteld door het Rijk, blijven van toepassing binnen een gemeentelijk beschermd dorpsgezicht. Ook regulier onderhoud, waarbij het uiterlijk aanzien niet wijzigt, is en blijft vergunningsvrij.

Beknopte beschrijving

Het gemeentelijk beschermde dorpsgezicht betreft een complex arbeidershuisjes met voorerf en bermsloot, gelegen aan de Amsteldijk-Noord even ten noorden van Ouderkerk. Het complex is gelegen in de vroegere 'Buurt over Ouderkerk' en bestaat uit twee rijen woningen (nr 1C – 8 en 9 – 16), die in een flauwe hoek ten opzichte van elkaar zijn gelegen waardoor er een min of meer half openbare ruimte voor de huisjes ontstaat. Het voorerf is o.a. toegankelijk via twee smalle houten loopbruggen en een centraal gelegen brede houten brug die ook geschikt is voor auto's.

Het initiatief voor deze bouw is rond 1910 genomen door C.H. Schneider, een Amstelveense grondeigenaar en door tijdgenoten gerekend werd tot de zogeheten Schaapjeskoningen; om deze reden zijn de huizen ook wel 'schapenhokken' genoemd. De grond waarop de woningen zijn gebouwd vormde ooit onderdeel van de (samengevoegde) hofstede 'Veen en Veelust'; het toegangshek van 'Veelust' en de brug zijn tot 1966 voor de huisjes blijven staan. De poort is momenteel opgesteld in de tuin van het Rijksmuseum.

Exterieur

De woningen bestaan uit een bouwlaag en een kapverdieping met een doorgetrokken mansardekap; de gevels zijn opgetrokken uit rode baksteen (in kruisverband) en gedecoreerd met kunststeen: grijze spekbanden en hoek- en sluitstenen boven de raam- en deurkozijnen. De voorgevel bezit twee schuiframen met glas-in-lood in het bovenraam en een (nieuwe) voordeur afwisselend aan de linker- of rechterzijde. Bij de meeste woningen zijn de oorspronkelijke luiken aanwezig. De toegepaste kleuren bij het houten buitenwerk zijn donkergroen, donkerrood en wit. Aan de onderzijde is het pand voorzien van een gepleisterde en grijs geschilderd plint. De mansardekap is gedekt met grijze keramische pannen.

In het hart van de woning is in het voordakvlak een dakkapel met een bekroning in de vorm van een tympaan en voorzien van driehoekige gedecoreerde wangen. Het raamgedeelte bestaat uit twee geschakelde raamkozijnen met een (nieuw) draaibaar raam met erboven een decoratie in de vorm van een liggende ruitvorm.

De indeling en detaillering van de voorgevels is in verregaande mate authentiek. Slechts het ontbreken van enkele raamluiken en de toevoeging van kleine dakvensters (aan weerszijden van de dakkapel op de eerste verdieping) bij zes van de woningen, zijn aanpassingen aan de voorgevels en voordakvlakken, die af doen aan het oorspronkelijke gevelbeeld. Aan de achterzijde van de woningen zijn wel veel aanpassingen zoals dakkapellen en uitbouwen gerealiseerd.

De woningen hebben geen privé voortuinen, maar liggen allen aan een gezamenlijk voorerf, dat is bedekt met grind. Daarachter, gezien vanuit de gevel, ligt de met gras begroeide, schuin aflopende oever richting de daarachter gelegen bermsloot. Slechts een smalle strook groen scheidt de bermsloot van de (geasfalteerde) Amsteldijk Noord. De woningen zijn ontsloten via twee houten loopbruggen en één centraal gelegen bredere houten brug geschikt voor auto's.

Noordelijke blok woningen met houten brug, Amsteldijk Noord 9 tm 16.

Criteria

Bij de aanwijzing van objecten als gemeentelijk beschermd dorpsgezicht worden de navolgende criteria in aanmerking genomen:

situeringswaarde: B, C

architectonische betekenis: D

historische betekenis/cultuurhistorische waarde: A, C

- *Uitwerking:*

*Situeringswaarde**

B van belang als onderdeel van een ensemble of complex

C van belang als additionele waarde

*Architectonische betekenis***

D uniek in de gemeente, vanwege de verschijningsvorm

*Historische betekenis/cultuurhistorische waarde****

A van belang als herinnering aan een ontwikkeling in het verleden

C van belang in verband met de zeldzaamheidswaarde qua gaafheid (exterieur)

* de situeringswaarde, gelegen aan de Amstel, als onderdeel van een complex situering, ligging en omgeving in de vm buurtschap Buurt over Ouderkerk

** de bouwwijze en detaillering van deze arbeiderswoningen; de woningen zijn spiegelsymmetrisch geschakeld, waarbij de herkenbaarheid van elk individueel object binnen het complex groot is

*** het complex heeft grote waarde als herinnering aan de sociale verhoudingen in het begin van de 20^e eeuw, waarbij grootgrondbezitters en fabrikanten woningen lieten bouwen voor hun personeel

Specifiek beschermingswaardige onderdelen

van het gemeentelijk beschermd dorpsgezicht kunnen de navolgende aspecten als kenmerkend en derhalve als beschermingswaardig worden aangemerkt:

bebouwing: hoofdvorm van de woning met positionering van de architectonische onderdelen, materiaalgebruik en detaillering in de voorgevel

gevel: het metselwerk van de voorgevel uitgevoerd in schoonmetselwerk met kenmerkende detaillering: ook de raamvormen en de deur in deze gevel bepalen in hoge mate de verschijningsvorm van het pand.

kap: de kapvorm, de pan-dekking en de fraaie uitvoering van de dakkapel

voorerf: Het gezamenlijk voorerf (zonder privé voortuinen), bedekt met grind, en de daarachter gelegen, met gras begroeide, schuin aflopende oever richting bermsloot.

erfontsluiting: De ontsluiting van het erf -via twee houten loopbruggen en één centraal gelegen bredere houten brug geschikt voor auto's- over de bermsloot.

Situatie

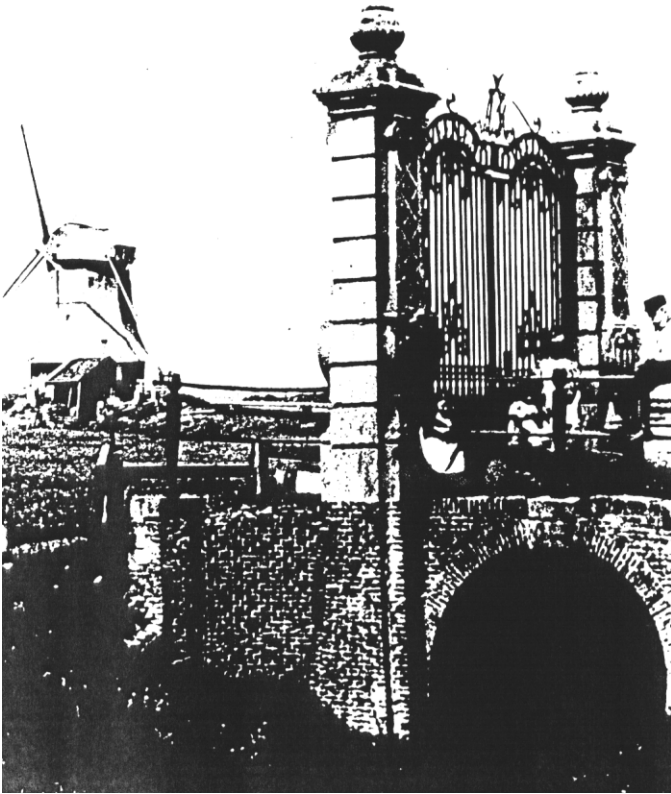
Documentatie

Foto Historisch fotoarchief gemeente Amstelveen uit ca. 1910, bij de bouw van de woningen.

De situatie anno 1913 met de oorspronkelijke toegangsbrug van v.m. hofstede Veelust

De poort van 'Veelust' werd in 1966 weggehaald en in de tuin van het Rijksmuseum geplaatst